



Legal Aid
Agency

Working with others to achieve excellence in the delivery of legal aid

Cynllun Iaith Gymraeg

Adroddiad Blynyddol 2021-22

Ionawr 2023



Cyflwyniad

1. Dyma adroddiad yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol ar weithrediad ei Chynllun Iaith Gymraeg yn seiliedig ar weithgareddau a gyflawnwyd yn ystod y cyfnod rhwng blwyddyn ariannol 2021-22.

2. Mae'r adroddiad hwn yn cael ei gynhyrchu'n unol â Chynllun Iaith Gymraeg yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol a Chynllun Iaith Gymraeg diweddaraf y Weinyddiaeth Gyfiawnder a gymeradwywyd gan Gomisiynydd y Gymraeg ar 9 Ebrill 2018. Bydd yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol yn ystyried adolygiad o'r Cynllun yn ystod y flwyddyn ariannol 2022-23.

3. Drwy gydol y pandemig ac yn y cyfnod ar ei ôl, mae'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol wedi monitro'r canllawiau a'r cyngor swyddogol a gyhoeddwyd ar gyfer Cymru a Lloegr ac mae wedi sicrhau bod cyngor sy'n ymwneud â Chymru wedi arwain ac wedi'i ymgorffori yn null yr Asiantaeth o ddiogelu darpariaethau gwasanaethau cymorth cyfreithiol, gan gynnwys cymorth iaith Gymraeg a darpariaeth y gwasanaeth, i gleientiaid yng Nghymru.

4. Mae darpariaeth Gymraeg y Gwasanaethau Cymorth Cyfreithiol yn cael ei harolygu gyda'r rhai sy'n darparu Cyngor Cymorth Cyfreithiol. Bydd Rheolwyr Contractau'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol fel arfer yn sicrhau bod Darparwyr Cymorth Cyfreithiol yn gallu cynnig gwasanaeth Gymraeg neu fod ganddynt broses i gyfeirio ati.

Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tendrau

5. Mae ein contractau gyda darparwyr yn cynnwys gofyniad ynghylch darparu gwasanaethau iaith Gymraeg i gleientiaid cymorth cyfreithiol yng Nghymru fel mater o drefn. Mae Contract Troseddu Safonol Cymorth Cyfreithiol 2022, a fydd yn disodli'r contract troseddu safonol cyfredol o fis Hydref 2022 ymlaen, a Chontract Sifil Safonol Cymorth Cyfreithiol 2018 yn cynnal y gofyniad hwn yn unol ag ymrwymiad yr Asiantaeth i ddiogelu'r ddarpariaeth hon yn yr holl gontractau cymorth cyfreithiol presennol ac yn y dyfodol ar gyfer darparu cyngor i'r cyhoedd.

Cyhoeddiadau

6. Mae'r holl ddeunyddiau cyhoeddedig a fwriedir ar gyfer y cyhoedd yng Nghymru ar gael yn Gymraeg ar gais.

Dangosyddion Perfformiad

DP 1 Gwasanaethau Rheng Flaen

Staff dwyieithog

7. Ar hyn o bryd mae gennym bedwar aelod o staff dwyieithog ac un dysgwr uwch yn gweithio ar ein gwasanaethau Gymraeg. Mae Rheolwr Gweithrediadau swyddfa Caerdydd hefyd yn ddysgwr uwch. Mae hynny'n cynrychioli tua 25% o'r Tîm Gwasanaethau Cwsmeriaid yng Nghymru. Maen nhw'n gweithio ar ein gwasanaethau rheng flaen (ffôn, gohebiaeth, ceisiadau) ac yn helpu gyda gwaith prawf ddarllen a chyfieithu o bryd i'w gilydd. Hefyd, mae gennym ni ddau aelod o staff dwyieithog ychwanegol mewn gwahanol adrannau yn y swyddfa

yng Nghaerdydd sy'n gallu cefnogi'r gwasanaethau Cymraeg os oes angen.

8. Rydyn ni'n dal i gael adborth cadarnhaol gan ein darparwyr ynghylch ein gwasanaethau rheng flaen Cymraeg.

Ceisiadau cymorth cyfreithiol troseiddol

9. Ers 2014, rydym ni wedi prosesu pob cais am gymorth cyfreithiol troseiddol, roedd y gwaith hwn yn arfer cael ei wneud gan Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd ei Fawrhydi. Mae'r broses ymgeisio hon yn cynnwys ffurflen gais Gymraeg ar-lein i sicrhau bod ein cleientiaid yn gallu parhau i wneud cais am Gymorth Cyfreithiol Troseiddol yn Gymraeg a derbyn yr holl ohebiaeth gysylltiedig yn Gymraeg os ydyn nhw'n dewis gwneud hynny. Yn ystod y 12 mis hyd at 31 Mawrth 2022 cawsom ddeg o geisiadau Cymraeg. Mae hyn yn gynydd o wyth ers y flwyddyn flaenorol.

Galwadau ffôn

10. Rydyn ni'n cadw cofnodion misol o'r galwadau ffôn rydyn ni'n eu cael ar y llinell ffôn Gymraeg. Mae ein dadansoddiad yn dangos ein bod wedi cael 213 o alwadau rhwng mis Ebrill 2021 a diwedd mis Mawrth 2022, sef cynnydd o 242% ar y flwyddyn flaenorol. Er mwyn cymharu, yn ystod yr un cyfnod cawsom gynydd o 2.52% mewn galwadau Saesneg. Gwelwyd gostyngiad mawr yn y ddwy flynedd flaenorol yn ystod pandemig COVID-19. Ar ben hynny, ym mis Ebrill 2021, symudwyd recordio dros y ffôn i system ddigidol newydd a oedd yn darparu data cywir ar gyfer galwadau a dderbynnir nad ydynt bellach yn dibynnu ar gofnodion papur gan bobl sy'n delio â galwadau.

Cymorth cyfreithiol sifil

11. Yn ogystal â chofnodi manylion y galwadau ffôn, rydyn ni'n parhau i gofnodi ein rhyngweithiadau digidol yn y Gymraeg. Yn ystod y flwyddyn ariannol 2021-22, cawsom 63 o geisiadau drwy ein System Rheoli Cleientiaid a Chostau (CCMS) (ein system ar gyfer rheoli cymorth cyfreithiol sifil) yn Gymraeg a phum e-bost. Mae'r gostyngiad hwn yn ganlyniad i gyfathrebu â darparwyr cymorth cyfreithiol ar sut i ddefnyddio'r system CCMS yn iawn, gan fod rhai yn ticio'r cais am ohebiaeth yn Gymraeg mewn camgymeriad. Rydyn ni'n parhau i fonitro'r holl drafodion Cymraeg.

	2019-20	2020-21	2021-22
E-byst a gafwyd	10	54	5
Ceisiadau am ohebiaeth Gymraeg (CCMS)	108	138	63

DP 2 Darparu Gwasanaethau drwy Drydydd Partïon

Gwasanaethau wyneb yn wyneb

12. Mae'r rhan fwyaf o'n gwasanaeth rheng flaen yn cael ei ddarparu gan ein darparwyr dan gontract. Mae contractau cymorth cyfreithiol gyda darparwyr wyneb yn wyneb yn cynnwys gofynion penodol i sicrhau bod darparwyr yn gallu darparu gwasanaeth Cymraeg yng Nghymru. Mae cwmnïau'n cydymffurfio drwy gyflogi siaradwyr Cymraeg, neu mae ganddynt weithdrefnau yn eu lle i ddarparu gwasanaeth Cymraeg drwy gyfeirio at ddarparwr Cymraeg ei iaith o fewn yr un maes caffael lle mae'r ddarpariaeth ar gael.

13. Mae Rheolwyr Contractau yn parhau i fynd ati'n rhagweithiol i hyrwyddo'r

gwasanaeth Cymraeg fel rhan o'u gweithgareddau arferol yng Nghymru, gan gynnwys yn ystod y rhaglen ymweliadau blynyddol i ddarparwyr.

14. Mae gwasanaethau Cymraeg, fel ein llinell ffôn a'n ffurflenni dwyieithog (gan gynnwys Ffurflen Cyllid Achosion Eithriadol ECF1 a Ffurflen Cwest ECF a ddiweddarwyd ym mis Gorffennaf 2022) ar gael ar gais.

Gwasanaethau ffôn

15. Rydyn ni'n parhau i ariannu'r Gwasanaeth Cyngor Cyfreithiol Sifil (CLA) sy'n wasanaeth llinell ffôn cynghori cenedlaethol sy'n rhoi cyngor cyfreithiol arbenigol ar Ddyledion, Addysg, Tai, Teulu a Gwahaniaethu. Mae modd i gleientiaid sy'n defnyddio'r gwasanaeth brysbennu galwadau ffôn cychwynnol ddewis siarad yn Gymraeg.

16. Mae gwasanaeth ar-lein digidol '*Gwirio os y gallwch chi gael cymorth cyfreithiol*' yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol ar GOV.UK ar gael yn Gymraeg ac mae'n helpu cleientiaid i benderfynu a yw eu problem yn disgyn o fewn cwmpas cymorth cyfreithiol ac a ydyn nhw'n debyg o fod yn gymwys yn ariannol i gael cyllid cyhoeddus. Os yw'n briodol, cynigir eu ffonio nhw'n ôl, gan ddefnyddio cyfieithwyr Cymraeg o'r Cyngor Cyfreithiol Sifil er mwyn bwrw ymlaen â'u hachos. Rydyn ni'n parhau i ehangu'r ddarpariaeth o gymorth Cymraeg sydd ar gael yn ddigidol ac rydyn ni'n gweithio ochr yn ochr â thîm Polisi Cymorth Cyfreithiol y Weinyddiaeth Gyfiawnder i sicrhau bod cyfeiriadau o'r gwasanaeth ar-lein i sefydliadau'r trydydd sector hefyd ar gael yn Gymraeg.

17. Pan fydd cleientiaid yn cael eu cadw yn y ddalfa gan yr heddlu ac mae angen cyngor cyfreithiol arnyn nhw, mae modd iddyn nhw wneud cais am gyfreithiwr sy'n

siarad Cymraeg pan fydd swyddog y ddalfa yn cysylltu â Chanolfan Alwadau Cyfreithiwr ar Ddyletswydd yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol. Mae'r gwasanaeth hwn yn golygu bod modd anfon cyfreithiwr priodol i'r orsaf heddlu.

DP 3 Hyfforddiant ac Ymwybyddiaeth Iaith

18. Dyrennir amser ar gyfer hyfforddi a datblygu i'r holl staff. Mae'r Asiantaeth yn chwilio'n frwd am ffyrdd newydd arloesol o ddatblygu sgiliau ei dysgwyr Cymraeg uwch ac mae'n ceisio canfod cyfleoedd dysgu priodol bob blwyddyn. Rydyn ni hefyd yn parhau i drafod pob cyfle dysgu a datblygu gyda'n staff, gan gynnwys a ydyn nhw'n dymuno cael hyfforddiant ar y Gymraeg. Pan fydd unigolyn yn mynegi diddordeb mewn datblygu sgiliau Cymraeg, canfyddir hyfforddiant addas i ddiwallu'r angen hwnnw.

DP 4 Technoleg Gwybodaeth

19. Mae ein system TG ar gyfer materion cymorth cyfreithiol sifil yn cael ei defnyddio gan tua 1300 o ddarparwyr cymorth cyfreithiol a 250 o siambrau bargyfreithwyr. Mae gohebiaeth ac unrhyw ddatganiadau sy'n gofyn am lofnod cleient ar gael yn Gymraeg ar gais. Fodd bynnag, nid yw gallu cynnyrch digidol yr Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol i gefnogi cyfieithiadau Cymraeg bob amser yn syml gan nad yw rhai o systemau gwaith achos TG yn cynnwys cyfieithiadau Cymraeg. Er gwaethaf yr her hon, bydd llythyrau bob amser yn cael eu cyfieithu i'r Gymraeg ar gais.

DP 5 Gweinyddu'r Cynllun

20. Roedd y cyfrifoldeb dros ein Cynllun Iaith Gymraeg yn aros gyda'r Gwasanaethau Corfforaethol yn ystod cyfnod adrodd y flwyddyn ariannol 2021-22.

21. Ni gafwyd unrhyw gŵyn ynghylch ein gwasanaethau Cymraeg yn ystod blwyddyn ariannol 2021-22.

Casgliad

22. Rwy'n falch o adrodd ein bod wedi parhau i gyflawni Cynllun Iaith Gymraeg effeithiol yn llwyddiannus yn ystod cyfnod adrodd 2021-22 ac wedi parhau i ddarparu gwasanaethau Cymraeg o safon uchel.

Jane Harbottle
Prif Weithredwr, Asiantaeth Cymorth
Cyfreithiol



© Hawlfraint y Goron 2023

Trwyddedwyd y cyhoeddiad hwn dan delerau Trwydded Llywodraeth Agored fersiwn 3.0 ac eithrio lle nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon ewch i, nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3

Lle rydym wedi nodi bod unrhyw wybodaeth dan hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

